มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจลิสซิ่ง: ศึกษากรณีลิสซิ่งรถยนต์

วรรัตน์ ทองเจริญ*
รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์**

บทคัดย่อ

ธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ถือเป็นการประกอบธุรกิจให้สินเชื่อรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะแตกต่างไปจากการให้เช่า ให้เช่าซื้อ และการซื้อขายเงินผ่อน ผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่งอาจเป็นสถาบันการเงินหรือมิใช่สถาบันการเงินก็ได้ การทำธุรกรรมมักทำในรูปของสัญญาลิสซิ่ง ประกอบกับหนี้ตามสัญญาลิสซิ่งที่ทำกันขึ้นเป็นสัญญาอุปกรณ์ระหว่างลูกค้ากับผู้ประกอบการ ซึ่งถือว่าหนี้ประธานมีลักษณะเป็นหนี้เงิน จึงมีการทำสัญญาค้ำประกันควบคู่ไปด้วย

จากการศึกษาพบว่าการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ในปัจจุบัน ยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม ที่จะควบคุมผู้ประกอบการมิให้ใช้ความได้เปรียบของตนจัดทำสัญญา เพื่อเอาเปรียบลูกค้าซึ่งประสงค์จะมีกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ กฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมสัญญาและว่าด้วยลักษณะหนี้ อันเป็นกฎหมายหลักทั่วไป รวมทั้งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 กฎหมายดังกล่าวนี้ยังไม่อาจมีมาตรการที่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคซึ่งเข้าทำสัญญาลิสซิ่งกับผู้ประกอบการผิดไปจากการเช่ารถยนต์ การเช่าซื้อรถยนต์หรือการซื้อขายเงินผ่อนรถยนต์ ซึ่งมีกฎหมายโดยเฉพาะบัญญัติมาตรการต่าง ๆ ไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาที่กำหนดให้ธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ทำให้ผู้ประกอบธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์ไม่อาจกำหนดข้อสัญญาเพื่อเอาเปรียบผู้บริโภคได้ ในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นในประเทศอังกฤษหรือสาธารณรัฐฝรั่งเศส ล้วนแต่มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจลิสซิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดอัตราดอกเบี้ยของสัญญาลิสซิ่งหรือการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและยึดรถยนต์กลับคืน สำหรับประเทศไทยยังขาดมาตรการทางกฎหมายที่จะใช้บังคับกับประเด็นเหล่านี้ จึงทำให้เกิดปัญหาการกำหนดข้อสัญญาลิสซิ่งและมีการค้ำประกันเพื่อเอารัดเอาเปรียบและก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

** ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้เขียนจึงใคร่ขอเสนอแนะให้แก้ไขประเด็นปัญหาในการกำกับดูแลการจัดตั้งองค์กรที่จะประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์และการกำหนดหน่วยงานที่เข้ามากำกับดูแลธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ โดยการผลักดันกฎหมายให้มีการประกาศใช้บังคับโดยเร็ว คือ ร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจลิสซิ่ง พ.ศ. .... เพื่อจะได้นำไปสู่กระบวนการนิติบัญญัติเพื่อใช้บังคับเป็นมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลและกำหนดหน่วยงานที่จะทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่งต้องปฏิบัติตามมาตรการที่กฎหมายได้กำหนดไว้ และควรมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาลิสซิ่งรถยนต์และผลบังคับตามกฎหมาย โดยการผลักดันร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... (เรื่อง เพิ่มเติมให้สัญญาลิสซิ่งเป็นเอกเทศสัญญาประเภทหนึ่งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3)ให้เป็นกฎหมายบังคับใช้ต่อไป เพื่อให้สัญญาลิสซิ่งเป็นเอกเทศสัญญาอีกลักษณะหนึ่งซึ่งจะเป็นมาตรการทางกฎหมายที่วางหลักเกณฑ์ ข้อสัญญาของสัญญาลิสซิ่งรถยนต์ให้เด่นชัดขึ้น และเมื่อนำพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญา ที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 มาประกอบการบังคับใช้กับบทบัญญัติที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่ ย่อมจะทำให้ข้อตกลงต่าง ๆ ที่จักต้องระบุไว้ในสัญญาลิสซิ่งสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคยิ่งขึ้นและควรให้คณะกรรมการสัญญาตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคกำหนดให้ธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์เป็นธุรกิจ ที่ควบคุมสัญญา อีกทั้งควรมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการปรับบังคับใช้กฎหมาย กับข้อตกลงเกี่ยวกับการเรียกผลประโยชน์ตอบแทนในรูปของอัตราดอกเบี้ยและค่าตอบแทนอื่น ๆ ในสัญญาลิสซิ่งรถยนต์ โดยใช้กฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยมาเป็นมาตรฐานในการกำหนดข้อเสนอแนะเหล่านี้ล้วนเป็นมาตรการทางกฎหมายที่จะกำกับดูแลการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในทางการค้าและธุรกิจและก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง

1. บทนำ

การประกอบธุรกิจลิสซิ่งมีทั้งผู้ประกอบธุรกิจที่เป็นสถาบันการเงินและที่มิใช่สถาบันการเงิน แต่เดิมนั้นยังไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าใดนัก แต่ในปัจจุบันเริ่มได้รับความนิยมและมีอัตราการขยายตัวที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ ซึ่งการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์เป็นการให้สินเชื่อประเภทหนึ่งที่เป็นการนำรถยนต์ออกให้เช่าตามความประสงค์ของผู้เช่า ภายในระยะเวลาที่ได้ตกลงกัน และเมื่อสิ้นสุดสัญญาผู้บริโภคมีสิทธิที่จะเช่ารถยนต์นั้นต่อ หากไม่ประสงค์จะเช่าต่อก็ส่งคืนรถยนต์ให้กับผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่ง หรือหากผู้เช่าประสงค์จะได้กรรมสิทธิ์ในรถยนต์ที่เช่าก็สามารถซื้อรถยนต์นั้นมาเป็นกรรมสิทธิ์ของตนได้ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับข้อตกลงในสัญญาลิสซิ่ง เมื่อการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์มิได้มีการจำกัดเฉพาะองค์กรใดองค์กรหนึ่งเท่านั้น ทำให้มีองค์กรที่ประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ที่หลากหลาย แต่มีเพียงการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์โดยสถาบันการเงินเท่านั้นที่มีการกำกับดูแลทั้งในด้านของการจัดตั้งองค์กรธุรกิจและด้านสัญญาลิสซิ่ง ส่วนการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์โดยองค์กรที่มิใช่

สถาบันการเงิน ไม่มีการกำกับดูแลทั้งการจัดตั้งองค์กรธุรกิจและด้านสัญญา ซึ่งการที่องค์กรที่ประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์เหมือนกัน แต่มีการกำกับดูแลที่แตกต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการประกอบธุรกิจลิสซิ่งและก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมทางการค้า อีกทั้งอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้บริโภคทั้งในเรื่องข้อกำหนดในสัญญาลิสซิ่ง การกำหนดอัตราดอกเบี้ย การใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา ส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ได้รับประโยชน์ที่สูงเกินควร ซึ่งการประกอบธุรกิจลิสซิ่งของประเทศไทยถือได้ว่าแตกต่างจากต่างประเทศ กล่าวคือ ในประเทศอังกฤษ แม้ว่าจะไม่มีกฎหมายที่กำกับดูแลลิสซิ่งรถยนต์เป็นการเฉพาะ แต่ประเทศอังกฤษก็ได้นำหลักกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งมาปรับใช้ และการประกอบธุรกิจลิสซิ่งของประเทศอังกฤษก็มิได้เป็นไปโดยเสรีดังเช่นประเทศไทย และในกรณีของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่มีการบัญญัติกฎหมายลิสซิ่งไว้เป็นการเฉพาะ รัฐจะเข้ามากำกับดูแลทั้งการจัดตั้งองค์กรและด้านสัญญาเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเห็นได้ว่าการประกอบธุรกิจลิสซิ่งของสาธารณรัฐฝรั่งเศสแตกต่างจากการประกอบธุรกิจลิสซิ่งของประเทศไทยโดยสิ้นเชิง

2. ความเป็นมา ความหมาย แนวคิด และประเภทของการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์

ปัจจุบันได้มีการประกอบธุรกิจลิสซิ่งขึ้นมาเพื่อเป็นการขยายบริการทางการเงินให้มีช่องทางเพิ่มมากขึ้น ซึ่งธุรกิจลิสซิ่งถือเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ลงทุนที่ต้องการรถยนต์มาใช้ในธุรกิจของตน

2.1 ความเป็นมา ความหมาย แนวคิด ประเภท และข้อสัญญาของการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์

การประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์เป็นธุรกิจที่เอื้อประโยชน์สำหรับผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้บริโภคที่ขาดเงินทุนในการซื้อรถยนต์มาใช้ในการประกอบกิจการของตนโดยการให้ผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้บริโภคเช่ารถยนต์จากผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ภายในระยะเวลาที่กำหนด

2.1.1 ความเป็นมาและแนวคิดของการประกอบธุรกิจลิสซิ่ง

ธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง (Leasing) มีวิวัฒนาการมาจากการให้เช่าแบบธรรมดา (Rental) ซึ่งในสมัยก่อนเป็นการให้เช่าแบบถือครอง (Leasehold) ได้แก่ การให้เช่าที่ดินและอุปกรณ์ทางการเกษตร รวมทั้งการให้เช่าเรือเดินทะเล จากธุรกิจให้เช่าเรือมาเป็นให้เช่าที่ดิน เครื่องจักรเย็บเสื้อผ้า เครื่องทำรองเท้า เครื่องใช้ในสำนักงานตลอดจนเครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ธุรกิจลิสซิ่งนี้ขยายตัวอย่างรวดเร็วหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเฉพาะเมื่ออุตสาหกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทำให้ความต้องการเครื่องไม้เครื่องมือที่ทันสมัยมีมากขึ้น ซึ่งธุรกิจลิสซิ่งสามารถสนองความต้องการได้รวดเร็ว ในประเทศไทยลิสซิ่งได้เริ่มเข้ามาสู่ระบบเศรษฐกิจของไทย เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2521 บริษัทแรกที่จดทะเบียนเพื่อดำเนินกิจการลิสซิ่ง

คือ บริษัทไทยโอเรียลเต็ลลิสซิ่งเป็นบริษัทในเครือบรรษัทอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และต่อมาได้มีบริษัทอื่นขอจดทะเบียนเพิ่มขึ้นอีก 11 บริษัท แต่ก็มีเพียง 2 บริษัท ที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบกิจการต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ก็มีบริษัททิสโกลิสซิ่งเกิดขึ้น และปีต่อ ๆ มาก็มีบริษัทอื่น ๆ เกิดขึ้นตามมาเป็นลำดับ

2.1.2 ความหมายของลิสซิ่ง

จากการศึกษาคำจำกัดความของลิสซิ่งที่มีนักวิชาการทางด้านกฎหมายได้ให้ไว้ ทำให้ทราบว่า “ลิสซิ่ง” คือ การก่อนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลสองฝ่าย ซึ่งฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ให้เช่าตกลงให้ฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้เช่า ได้ใช้สอยหรือได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินที่เช่า ภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งผู้เช่าจะเป็นผู้ติดต่อกับบุคคลที่สาม คือ ผู้ขาย ในการเลือกทรัพย์สิน ที่จะเช่าด้วยตัวของผู้เช่าเอง ผู้ให้เช่าจะเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินนั้นมาให้เช่าตามวัตถุประสงค์ของผู้เช่า โดยกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นของผู้ให้เช่า และเมื่อสิ้นสุดสัญญาแล้วผู้เช่ามีสิทธิที่จะเช่าทรัพย์สินนั้นต่อ ส่งคืนทรัพย์สินแก่ผู้ให้เช่า หรือ ซื้อทรัพย์สินนั้นมาเป็นกรรมสิทธิ์ของตนก็ได้

2.1.3 ประเภทของการประกอบธุรกิจลิสซิ่ง

การประกอบธุรกิจลิสซิ่งมีหลายประเภท แต่ที่นิยมนำมาปฏิบัติในการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์มีเพียง 2 ประเภท คือ

1. ลิสซิ่งทางการเงิน (Financial Lease) ลักษณะของสัญญาเป็นการเช่า

ตลอดอายุการใช้งานของตัวทรัพย์ที่ทำสัญญาเช่า ซึ่งทางฝ่ายผู้ให้เช่าจะได้รับรายได้ค่าเช่าคุ้มกับทุนที่ได้ลงไปจากผู้เช่าเพียงรายเดียว ก่อนที่จะหมดอายุสัญญา ผู้เช่าจะบอกเลิกสัญญาไม่ได้และการซ่อมแซมบำรุงรักษารวมทั้งการประกันภัยในความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับทรัพย์ที่เช่า ฝ่ายผู้เช่าเป็นผู้ที่ต้องจัดการเองทั้งหมด การคิดราคาค่าเช่าคิดโดยอาศัยหลักเกณฑ์การคำนวณราคาทรัพย์ บวกด้วยกำไรและดอกเบี้ยที่ผู้ให้เช่าควรจะได้รับแล้วแบ่งเฉลี่ยค่าเช่าออกเป็นรายเดือน และฝ่ายผู้เช่าเป็นฝ่ายที่ต้องรับภาระในความล้าสมัยของเครื่องจักรหรือทรัพย์ที่เช่าด้วย

2. ลิสซิ่งดำเนินงาน (Operating Lease) ลิสซิ่งแบบนี้มีระยะเวลาการเช่า

ตั้งแต่ 1-36 เดือนเท่านั้น ลักษณะของทรัพย์ที่ให้เช่าจะล้าสมัยเร็วกว่าหรืออายุการใช้งานสั้นกว่าลิสซิ่งทางการเงิน ดังนั้น ผู้ให้เช่าจะคิดค่าเสี่ยงภัยในความล้าสมัยของตัวทรัพย์รวมไว้ในค่าเช่าด้วย และผู้ให้เช่าจะเป็นผู้รับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องและความล้าสมัยของทรัพย์ที่ตนนำออกให้เช่า และลิสซิ่งประเภทนี้สามารถบอกเลิกสัญญาก่อนครบกำหนดได้

2.2 ลักษณะและการดำเนินการของการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์

ธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์เป็นธุรกิจที่ผู้ประกอบการให้ผู้บริโภคเช่ารถยนต์ โดยที่ผู้บริโภคจะเป็นผู้ติดต่อกับผู้ผลิตรถยนต์หรือผู้ขายรถยนต์เพื่อเลือกรถยนต์ที่จะเช่าด้วยตนเอง เมื่อเลือกได้แล้วก็จะไปติดต่อกับผู้ประกอบการเพื่อทำสัญญาลิสซิ่งรถยนต์ โดยระยะเวลาการเช่าตามสัญญาลิสซิ่งรถยนต์นี้มักไม่เกินอายุของรถยนต์ที่ทำการเช่า และเมื่อสัญญาลิสซิ่งรถยนต์สิ้นสุดลงแล้ว ผู้เช่าจะทำการเช่าต่อ หรือส่งคืนรถยนต์แก่ผู้ประกอบการหรือจะซื้อรถยนต์นั้นมาเป็นกรรมสิทธิ์ของ

ตนเองก็ได้ ขึ้นอยู่กับข้อตกลงในสัญญาลิสซิ่งรถยนต์ และในการดำเนินการของการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์นั้นมีเพียงการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ของผู้ประกอบการที่เป็นสถาบันการเงินเท่านั้นที่กำหนดให้ต้องมีการขออนุญาตประกอบการ ซึ่งเป็นไปตามประกาศของกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 พ.ศ. 2515 (เรื่อง สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ) แต่หากเป็นกรณีผู้ประกอบการที่มิใช่สถาบันการเงินการประกอบธุรกิจลิสซิ่งสามารถทำได้โดยเสรี ซึ่งหากมีการจัดตั้งเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อกระทรวงพาณิชย์แล้ว ก็สามารถประกอบธุรกิจลิสซิ่งได้ทันที อีกทั้งในการจัดทำสัญญาลิสซิ่ง ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่งเป็นสถับนการเงินจะมีการกำกับดูแลข้อสัญญาลิสซิ่งเพื่อให้เป็นรูปแบบเดียวกัน แต่หากเป็นผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่งที่มิใช่สถาบันการเงินสามารถจัดทำสัญญาเช่นใดก็ได้ เพื่อสนองตอบวัตถุประสงค์ของตนให้มากที่สุด อันจะก่อให้เกิดการเอาเปรียบผู้บริโภคได้

3. มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์และกฎหมาย ที่นำมาปรับใช้กับข้อสัญญาลิสซิ่งรถยนต์ในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

การประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ในประเทศไทยมีการประกอบการโดยองค์กรที่หลากหลาย แต่ไม่มีบทกฎหมายเฉพาะเข้ามากำกับดูแลการประกอบธุรกิจลิสซิ่งและการจัดทำสัญญาลิสซิ่งให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในกรณีที่ผู้ประกอบการเป็นสถาบันการเงินจะมีมาตรการทางกฎหมายในการบังคับใช้กับการจัดตั้งองค์กรและการทำสัญญา แต่ในกรณีของผู้ประกอบการที่มิใช่สถาบันการเงินไม่มีมาตรการทางกฎหมายใด ๆ ที่เข้ามากำกับดูแล ส่งผลให้สามารถประกอบธุรกิจลิสซิ่งได้โดยเสรี มีการจัดทำสัญญารวมถึงการกำหนดอัตราดอกเบี้ยและค่าทดแทนอื่น ๆ ในลักษณะที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคเกินสมควรและการจะนำหลักกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งมาปรับใช้ ก็ไม่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ เนื่องจากกฎหมายบางลักษณะนำมาใช้ได้ในลักษณะที่จำกัด เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้จะนำมาใช้ได้ต่อเมื่อมีคดีขึ้นสู่ศาลแล้วเท่านั้น โดยให้ศาลมีอำนาจที่จะปรับลดการเอารัดเอาเปรียบที่มากเกินไปและสามารถพิพากษาให้มีผลบังคับกันได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมตามควรแก่กรณี และมีกฎหมายอีกหลายฉบับที่หากนำมาใช้กับการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์จะก่อให้เกิดประโยชน์แต่ไม่สามารถนำมาปรับบังคับใช้ได้ เช่น พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2555 ซึ่งหากมีการปรับแก้กฎหมายบางลักษณะเพื่อให้สามารถนำมาบังคับใช้กับลิสซิ่งได้ย่อมจะทำให้การประกอบธุรกิจลิสซิ่งมีความมั่นคงและมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

3.1 การประกอบธุรกิจลิสซิ่งในประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษไม่มีการบัญญัติกฎหมายลิสซิ่งไว้เป็นการเฉพาะ เพียงแต่จำแนกสัญญาให้เช่าแบบลิสซิ่งไว้ในประเภทเดียวกับสัญญาเบลเม้นท์ (Bailment) ภายใต้กฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) ซึ่งอาจมีกฎหมายลายลักษณ์อักษรฉบับอื่นมาใช้บังคับได้ โดยกฎหมายที่เข้ามากำกับดูแลการประกอบธุรกิจลิสซิ่งของประเทศอังกฤษ ได้แก่

1. พระราชบัญญัติสินเชื่อเพื่อผู้บริโภค ค.ศ. 1974 ผู้บริโภคได้รับการ

คุ้มครองจากสัญญาเช่าซื้ออันมีลักษณะที่ไม่เป็นธรรมแต่ไม่ใช่การเช่าธรรมดาทั่วไป มีรายละเอียดเกี่ยวกับการยกเลิกสัญญา การผิดสัญญาและหลักทรัพย์ที่เตรียมมาเป็นหลักประกันในสัญญา ทุกบริษัทที่จะดำเนินธุรกิจการเช่าของผู้บริโภคจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการองค์การค้าที่เป็นธรรม

2. พระราชบัญญัติควบคุมการเช่า ค.ศ. 1973 ขอบเขตของลิสซิ่งและ

ข้อตกลงการเช่าสำหรับการใช้ทรัพย์สินที่กำหนดไว้สำหรับธุรกิจรวมทั้งวัตถุประสงค์ของเอกชน จะถูกควบคุมโดยพระราชบัญญัติควบคุมการเช่า ค.ศ. 1973 ทรัพย์สินหลักที่ถูกควบคุมคือ รถยนต์นั่งส่วนบุคคล ชุดโทรทัศน์ วิทยุและเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในประเทศภายใต้เงื่อนไขของบทบัญญัติที่กำหนดระยะเวลาการเช่าขั้นต่ำ 42 สัปดาห์ ในการชำระเงินสำหรับการเริ่มต้น ที่จะต้องชำระเงินเต็มจำนวน ซึ่งข้อกำหนดในประเด็นทั่ว ๆ ไปพบได้ในสัญญาลิสซิ่ง

3. มีกฎหมายหลายฉบับที่ได้มีการประกาศใช้ ซึ่งมีผลต่อลิสซิ่งทาง

การเงิน เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองหุ้นในกิจการรางเลื่อน ค.ศ. 1872 พระราชบัญญัติการค้าที่เป็นธรรม ค.ศ. 1975 และพระราชบัญญัติจำกัดการปฏิบัติทางการค้า ค.ศ. 1976 และ ค.ศ. 1977

ในประเทศอังกฤษนี้จะมีการจำแนกลิสซิ่งไว้เป็น 2 ประเภท คือ ลิสซิ่งทางการเงิน (Financial leasing) และลิสซิ่งดำเนินงาน (Operating leasing) สำหรับรถยนต์นั้นลิสซิ่งดำเนินงานจะใช้กันอย่างแพร่หลายมากกว่าลิสซิ่งทางการเงินเพราะเป็นสิ่งที่สามารถทำให้ผู้ใช้กำจัดภาระการดำเนินงานไปได้อย่างรวดเร็ว แต่ลิสซิ่งทางการเงินถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางสำหรับพวกกลุ่มยานยนต์และถึงแม้ว่ารูปแบบของสัญญาเช่านี้จะต้องให้ทุนอยู่ในบัญชีงบดุลของผู้เช่า แต่ก็ยังคงเป็นที่นิยมในเรื่องของค่าใช้จ่ายและกระแสเงินสดและในประเทศอังกฤษนี้ไม่มีกฎหมายควบคุมอัตราดอกเบี้ยโดยเฉพาะเจาะจง มีแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในทางอ้อมที่ได้ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ. 1974 และกฎที่ออกตามกฎหมายดังกล่าว การควบคุมอัตราดอกเบี้ยจะเป็นไปในรูปแบบของการห้ามมิให้มีข้อต่อรองที่มีลักษณะของความไม่เป็นธรรมและการควบคุมการแสดงอัตราดอกเบี้ยเป็นหลัก

3.2 การประกอบธุรกิจลิสซิ่งในสาธารณรัฐฝรั่งเศส

สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีการบัญญัติกฎหมายลิสซิ่งไว้เป็นการเฉพาะ การดำเนินธุรกิจลิสซิ่งจะต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ทางการก่อน โดยถือว่าลิสซิ่งหรือ Cre′dit-Bail เป็นการให้บริการทางการเงินโดยธนาคารหรือบริษัทเงินทุนที่ซื้อทรัพย์สินหรือทรัพย์สินของบุคคลตามความต้องการของลูกค้า จะมีการระดมเงินทุนและมีข้อกำหนดเงินทุนจดทะเบียนขั้นต่ำไว้ ซึ่งการระดมเงินทุนของบริษัทลิสซิ่งมักจะได้รับอนุญาตให้กระทำได้ในรูปของการออกหุ้นกู้และไม่ได้รับอนุญาตจากทางการให้ระดมเงินทุนในรูปของเงินฝาก การประกอบธุรกิจลิสซิ่งมีลักษณะที่สำคัญคือ

1. การซื้อทรัพย์สินเมื่อสิ้นสุดสัญญา กฎหมายอนุญาตให้กำหนด Fixed Price Purchase Option ได้

2. ประเภททรัพย์สิน กฎหมายอนุญาตให้บริษัทลิสซิ่งให้เช่าเครื่องจักรอุปกรณ์ที่มีลักษณะการใช้งานเฉพาะได้

3. ระยะเวลาการเช่า ฝรั่งเศสได้กำหนดให้เท่ากับอายุการใช้งาน

4. ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส ไม่มีการกำหนดค่าเช่าเรียกเก็บไว้

5. สิทธิและหน้าที่ของผู้เช่า คือ ผู้เช่ายกเลิกสัญญาเช่าฝ่ายเดียวใน Primary Lease Period ไม่ได้ มีหน้าที่ต้องรักษาทรัพย์สินที่เช่าให้อยู่ในสภาพดี โดยการประกันภัยทรัพย์สิน บำรุงรักษา ซ่อมแซม และจัดหาชิ้นส่วนมาทดแทนชิ้นส่วนที่ชำรุด เพื่อให้ทรัพย์สินอยู่ในสภาพที่เหมาะสมและสามารถจำหน่ายหรือให้เช่าต่อได้เมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า

6. สิทธิและหน้าที่ของผู้ให้เช่า ยินยอมมอบอำนาจให้กับผู้เช่ามีอำนาจในการตกลงกับผู้จัดจำหน่ายในการจัดหาอุปกรณ์ อสังหาริมทรัพย์ หรือกู๊ดวิลล์เพื่อให้ได้มาและทำการเช่า

7. การสิ้นสุดของสัญญา หากผู้เช่าละเมิดข้อผูกพันตามสัญญาเช่าจะส่งผลให้สัญญาเช่าสิ้นสุดลง ความเสียหายจะเท่ากับจำนวนเงินค่าเช่าที่จะต้องจ่ายในช่วงเวลาของสัญญาเช่าที่ยังไม่ครบ ซึ่งจะต้องจ่ายเป็นค่าเสียหาย ผู้เช่าจำเป็นต้องคืนทรัพย์สินที่เช่าและผู้ให้เช่าสามารถเรียกคืนทรัพย์สินนั้น ๆ ได้

กฎหมายหลักซึ่งกำหนดสถานภาพทางกฎหมายของผู้ประกอบธุรกิจให้เช่าแบบลิสซิ่งในสาธารณรัฐฝรั่งเศส คือกฎหมายเลขที่ 66/455 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม ค.ศ. 1966 ซึ่งใช้บังคับแก่บริษัทผู้ประกอบธุรกิจในแบบ Credit-Bail ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด (Ordonnance) เลขที่ 67/837 ลงวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 1967 อันเป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการดำเนินการต่าง ๆ ของ Credit-Bail และใช้บังคับแก่บริษัทซึ่งประกอบธุรกิจให้เช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์ในทางพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม พระราชกำหนดดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาของฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 29 กันยายน ค.ศ. 1967 (หน้า9595) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการกำหนดขอบเขตของธุรกิจให้เช่าแบบลิสซิ่ง และตัวบุคคลผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้เช่าแบบลิสซิ่ง

3.3 การประกอบธุรกิจลิสซิ่งตามอนุสัญญาว่าด้วยลิสซิ่งทางการเงินระหว่างประเทศ ค.ศ. 1988 (Unidroit Convention on International Financial Leasing)

อนุสัญญาฉบับนี้มีวัตถุประสงค์จะรักษาความสมดุลยุติธรรมของผลประโยชน์ระหว่างคู่สัญญาที่แตกต่างกันในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้อง ตระหนักถึงความจำเป็นในการที่จะทำให้ลิสซิ่งทางการเงินระหว่างประเทศมีมากขึ้น แต่อนุสัญญานี้ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจลิสซิ่งไว้คงมีเพียงการกำหนดลักษณะของสัญญาลิสซิ่งทางการเงินระหว่างประเทศเท่านั้น

4. วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์

1) มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการจัดตั้งบริษัทที่จะประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์

การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ในประเทศไทยมีเฉพาะผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ที่เป็นสถาบันการเงินเท่านั้น โดยจะต้องมีการขออนุญาตต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด แต่หากผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์มิใช่สถาบันการเงินไม่มีการกำกับดูแล เพียงมีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อกระทรวงพาณิชย์แล้วย่อมสามารถประกอบธุรกิจลิสซิ่งได้โดยเสรี ซึ่งการที่มีการกำกับดูแลที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้การประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์มีความเหลื่อมล้ำในการประกอบการอาจก่อให้เกิดการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม และการที่ผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ที่เป็นสถาบันการเงินมีการกำกับดูแลที่เข้มงวด อาจส่งผลให้ผู้ประกอบการเลี่ยงกฎหมายโดยการจัดตั้งบริษัทลูกหรือบริษัทในเครือแทน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายมิได้ก่อให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ซึ่งลิสซิ่งของไทยแตกต่างจากประเทศอังกฤษที่แม้ไม่มีการบัญญัติกฎหมายลิสซิ่งไว้โดยเฉพาะ แต่การจะประกอบธุรกิจลิสซิ่งก็มิได้เป็นไปโดยเสรี จะต้องมีการขออนุญาตต่อผู้อำนวยการองค์การค้าที่เป็นธรรมก่อนจึงจะประกอบธุรกิจลิสซิ่งได้ และในสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่มีการบัญญัติกฎหมายลิสซิ่งไว้โดยเฉพาะ การจะประกอบธุรกิจลิสซิ่งได้จะต้องมีการขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ทางการก่อนเช่นกัน

2) มาตรการทางกฎหมายในการปรับบังคับใช้กฎหมายกับข้อตกลงในสัญญาลิสซิ่งและสภาพบังคับของข้อสัญญาลิสซิ่งรถยนต์

การจัดสำสัญญาลิสซิ่งในกรณีที่ผู้ประกอบการเป็นสถาบันการเงินจะมีการกำหนดรายละเอียดของสัญญาลิสซิ่งไว้ แต่หากผู้ประกอบการที่มิใช่สถาบันการเงินจะไม่มีการกำกับดูแลจึงเป็นไปตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญา และจะนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2555 มาบังคับใช้กับสัญญาลิสซิ่งรถยนต์ก็ไม่สามารถบังคับใช้ได้

และการจะนำพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 มาบังคับใช้ได้ก็ต่อเมื่อมีคดีขึ้นสู่ศาลแล้วเท่านั้น

3) มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยและค่าตอบแทนอื่น ๆ ในสัญญาลิสซิ่งรถยนต์

การกำหนดอัตราดอกเบี้ยและค่าตอบแทนอื่น ๆ ในสัญญาลิสซิ่งรถยนต์ไม่มีกฎหมายที่เข้ามากำกับดูแล ยกเว้นการประกอบธุรกิจลิสซิ่งที่เป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีการกำกับดูแล ซึ่งเป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส.83/2551 เรื่องหลักเกณฑ์การปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ย ค่าบริการต่าง ๆ และเบี้ยปรับที่สถาบันการเงินอาจเรียกได้ในการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ โดยดอกเบี้ยและค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่กำหนดจะต้องไม่เกินร้อยละ 28 ต่อปี แต่ประกาศฉบับนี้มิได้ใช้บังคับรวมถึงลิสซิ่งรถยนต์ด้วย ดังนั้น ผู้ประกอบการจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยและค่าตอบแทนอื่น ๆ ในสัญญาลิสซิ่งรถยนต์เช่นใดก็ได้ อีกทั้งในการคิดดอกเบี้ยมักมีการคิดแบบเงินคงที่ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคต้องเสียดอกเบี้ยในจำนวนที่สูงกว่าการคิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก ทำให้ผู้ประกอบการได้รับประโยชน์ที่เกินสมควร

4) มาตรการทางกฎหมายในการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาลิสซิ่งและผลบังคับตามกฎหมาย

มีเพียงผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่งที่เป็นบริษัทเงินทุนเท่านั้นที่มีการกำหนดการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาลิสซิ่งไว้ในข้อ 5 ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง เงื่อนไขในการอนุญาตให้บริษัทเงินทุนประกอบกิจการให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่งว่า “เมื่อผู้เช่าผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าสองงวดติด ๆ กัน บริษัทเงินทุนสามารถบอกเลิกสัญญาได้” ส่วนองค์กรอื่นที่ประกอบธุรกิจลิสซิ่งไม่มีการกำหนดการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาลิสซิ่งไว้ ซึ่งอาจจะส่งผลให้เมื่อผู้เช่าผิดนัดชำระค่างวดแม้เพียงงวดเดียว อาจถูกผู้ประกอบการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้ ซึ่งถือได้ว่าไม่เป็นธรรมต่อผู้เช่าและการจะนำบทบัญญัติทางกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะเช่าซื้อมาตรา 574 ที่กำหนดให้ผู้ให้เช่าซื้อจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้ต่อเมื่อผู้เช่าผิดนัดไม่ใช้เงินสองคราวติด ๆ กัน มาบังคับใช้ก็ย่อมได้ แต่ผู้ประกอบการมักตกลงให้แตกต่างจากนี้ เนื่องจากบทบัญญัตินี้มิใช่บทกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยและการจะนำประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่องให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2555 เรื่องการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้เมื่อมีการผิดนัด 3 งวดติดต่อกันมาบังคับใช้ก็ไม่ได้ เพราะประกาศฉบับนี้มิได้รวมถึงลิสซิ่งรถยนต์ด้วย

5) การกำหนดหน่วยงานหรือองค์กรที่เข้ามากำกับดูแลการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์

การประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ในประเทศไทยมีหลายองค์กร แต่มีเพียงการประกอบธุรกิจลิสซิ่งที่เป็นสถาบันการเงินเท่านั้นที่มีการกำกับดูแล เช่น ธนาคารพาณิชย์มีธนาคารแห่งประเทศไทยกำกับดูแล บริษัทเงินทุนมีกระทรวงการคลังกำกับดูแล บริษัทประกันชีวิตมีสำนักงาน

คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ)ดูแล ส่วนการประกอบธุรกิจลิสซิ่งที่มิใช่สถาบันการเงินไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ มากำกับดูแล ทำให้การประกอบธุรกิจลิสซิ่งขององค์กรนี้เป็นไปโดยเสรี

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

เนื่องจากการประกอบธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์ในประเทศไทยไม่มีการบัญญัติกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำกฎหมายใกล้เคียงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บังคับใช้ ซึ่งไม่อาจนำมาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจลิสซิ่งดำเนินการจัดตั้งองค์กรและการจัดทำสัญญาทั้งในด้านการการกำหนดอัตราดอกเบี้ยและค่าตอบแทนอื่น ๆ รวมทั้งการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา ในลักษณะที่เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคเกินสมควร แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการยกร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจลิสซิ่ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (เรื่อง เพิ่มเติมให้สัญญาลิสซิ่งเป็นเอกเทศสัญญาประเภทหนึ่งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3) แต่ร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับยังมิได้มีการบัญญัติเป็นกฎหมายใช้บังคับแต่ประการใด

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการเร่งรัดตราร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจลิสซิ่ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (เรื่อง เพิ่มเติมให้สัญญาลิสซิ่งเป็นเอกเทศสัญญาประเภทหนึ่งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3) ออกมาใช้บังคับ เพื่อจะได้มีกฎหมายที่นำมาบังคับใช้กับลิสซิ่งและมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามากำกับดูแลเช่นเดียวกับสาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยจะเป็นการลดปัญหาอันเกิดจากการประกอบธุรกิจลิสซิ่งและสร้างความเป็นธรรมให้เกิดแก่คู่สัญญา

2. ควรกำหนดอัตราดอกเบี้ยและค่าตอบแทนอื่น ๆ ให้มีอัตราที่เท่ากันสำหรับทุกองค์กรที่ประกอบธุรกิจลิสซิ่ง โดยการนำประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส.83/2551 เรื่องหลักเกณฑ์การปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ย ค่าบริการต่าง ๆ และเบี้ยปรับที่สถาบันการเงินอาจเรียกได้ในการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับมาเป็นเกณฑ์ในการกำหนด โดยมิให้มีการเรียกเก็บเกินกว่าร้อยละ 28 ต่อปี อีกทั้งควรมีการกำหนดให้มีการคิดดอกเบี้ยลิสซิ่งแบบลดต้นลดดอกแทนที่การคิดดอกเบี้ยแบบเงินคงที่ โดยกำหนดเป็นบทบังคับมิใช่ให้เป็นทางเลือก

3. ควรกำหนดให้มีการบัญญัติหลักการอันเกี่ยวกับสัญญาลิสซิ่งไว้เป็นการเฉพาะ เช่นเดียวกับสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่มีการกำหนดลักษณะของสัญญาลิสซิ่งไว้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับการประกอบธุรกิจลิสซิ่ง โดยมีการกำหนดการใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาที่เป็นธรรมต่อคู่สัญญา และเห็นควรเสนอให้คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง

ผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เข้ามาควบคุมการทำสัญญาลิสซิ่งรถยนต์ โดยมีการออกประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา ให้ธุรกิจลิสซิ่งรถยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา เหมือนกับการควบคุมธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์ด้วย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ศนันท์กรณ์ (จำปี) โสตถิพันธุ์. (2552). *คำอธิบายนิติกรรม-สัญญา พร้อมคำอธิบายในส่วนของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง* (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

สำเรียง เมฆเกรียงไกร. (2555). *คำอธิบายกฎหมายเช่าทรัพย์ เช่าซื้อ ลีสซิ่ง.* กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

เกริก วณิชกุล. (2531, กันยายน). “ปกิณกะกฎหมายนานาประเทศ อนุสัญญาว่าด้วยลิสซิ่งทางการเงินระหว่างประเทศ.” *บทบัณฑิตย์*, 44.

นุชทิพย์ ป.บรรจงศิลป์. (2542, มกราคม-เมษายน). “สัญญาที่ไม่เป็นธรรม พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540.” *สุทธิปริทัศน์*, 13 (19).

ปราณี ลีลาชีวสิทธิ์ และกาลเกตุ ก้องเกียรติงาม. (2528, มกราคม). “ธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง.” *รายงานเศรษฐกิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย*, 25 (1).

วิทยา เหลืองสุขเจริญ. (2530, ธันวาคม2529-พฤศจิกายน2530). “ลีสซิ่ง: เช่าทรัพย์แบบใหม่.” *วารสารกฎหมาย*, 11 (1-3).

สุดศิริ วงศ์ศริเวช. (2528, 16-30 มิถุนายน). “ลีสซิ่ง:ธุรกิจการเงินที่ช่วยพัฒนาประเทศ.” *สรุปข่าวธุรกิจธนาคารกสิกรไทย*, 6 (12).

ประดิษฐ์ แป้นทอง. (2553). *สัญญาลิสซิ่ง* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

โชติชัย สุวรรณาภรณ์, นวพร สุทธาชีพ, ธรรมฤทธิ์ คุณหิรัญ, มนูญ พุทธวงศ์. (27 พฤษภาคม 2548). *แนวทางการพัฒนาและกำกับดูแลธุรกิจสถาบันการเงินที่มิใช่ธนาคาร (Non-bank Financial Institutions, NBFIs).* กรุงเทพฯ:สำนักนโยบายระบบการเงิน สำนักเศรษฐกิจการคลัง.

อรรถวิชช์ สุวรรณภักดี. (2551). *แนวทางและรูปแบบของกฎหมายเพื่อการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank).*

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2548).การกำกับธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล.สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2557, จาก http://www.bot.or.th/Thai/PressAndSpeeches/Press/News2548/n1748t.pdf

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.). (2556). รอบรู้เรื่องดอกเบี้ย.สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2557, จาก http://www.bot.or.th/Thai/FinancialLiteracy/interest/Pages/interest9.aspx

ภาษาต่างประเทศ

BOOK

Alexis Maitland. (1991). *FRANCE Practical Commercial Law.* London: Longman Group.

Tom Clark. (1978). *Leasing.* London: Mc Graw-Hill.

Unidroit Convention on International Financial Leasing 1988.